

25.11.2025

Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelman vaikutusten arviointiohjelma

Lausuntopyyntö (194/08.00.00.01/2025), 30.9.2025

Tausta

Helsingin seudun liikenne HSL laatii lakisääteisen liikennejärjestelmäsuunnitelman Helsingin seudulle. Liikennejärjestelmäsuunnitelma edellyttää SOVA-lain mukaista ympäristövaikutusten arviointia. Liikennejärjestelmäsuunnitelma on MAL-sopimuskautta 2028–2039 varten päivitettyä MAL-suunnitelman liite, joka sovitetaan yhteen MAL-suunnitelman kanssa. Liikennejärjestelmäsuunnitelma on lisäksi tarkoitus laatia täyttämään EU:n uudistetun TEN-T-asetuksen mukaisen kestävän kaupunkiliikenteen suunnitelman (SUMP, Sustainable Urban Mobility Plan) vaatimukset.

Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelman vaikutusten arvioinnin tavoitteena on tuoda esiin suunnitelman mahdolliset merkittävät vaikutukset etukäteen suunnittelun ja päätöksenteon tueksi. Suunnitelman ja vaikutusten arvioinnin tavoitevuosi on 2045, mutta myös pidemmän aikavälin vaikutuksia (vuoteen 2060) tarkastellaan. Arvioinnissa hyödynnetään liikenne-ennustemallia ja muita menetelmiä. Vaikutusten arviointiohjelman lisäksi on laadittu vuorovaikutus- ja viestintäsuunnitelma, jossa kuvataan, miten sidosryhmiä aiotaan osallistaa, miten tullaan viestimään ja mitkä ovat vuorovaikutuksen periaatteet liikennejärjestelmäsuunnitelmaa laadittaessa.

Suunnittelun ja vaikutusten arvioinnin prosessi: Miten kehittäisit suunnittelun ja vaikutusten arvioinnin prosessia? Miten prosessi voitaisiin kuvata selkeämmin ja ymmärrettävämmiin?

Suunnittelun ja vaikutusarvioinnin iteratiivisen prosessin periaate on kuvattu hyvin. On myös kuvattu, minkälaisia vaikutusarvioinnin menetelmiä hyödynnetään eri suunnitteluvaiheissa. Pääpaino vaikutusarviointitiedon tuottamisessa on suunnitelmaluonnoksen arvioinnissa, mutta tietoa tuotetaan myös sitä edeltävissä vaiheissa. Iteratiivisen prosessin toteutuminen käytännössä on hyvä varmistaa.

Liikennejärjestelmäsuunnitelma tulee olemaan MAL-suunnitelman liite. Vaikutusarviointiohjelmassa on tunnistettu tarve yhteensovittaa suunnitelmat. Näiden kahden suunnitelman yhteensovittamista ja vaikutusten arvioinnin yhteistä prosessia ei ole kuitenkaan juurikaan kuvattu. Maankäyttötietojen sekä liikennejärjestelmäsuunnitelman ja MAL-suunnitelman prosessien yhteensovittamisen haaste on tunnistettu. On tärkeää varmistaa liikennejärjestelmäsuunnitelman ja MAL-suunnitelman yhtenevyys ja yhteisten tavoitteiden saavuttaminen. Tähän tarvitaan tietojen vaihtamista oikea-aikaisesti molempiin suuntiin, sekä jatkuvaa yhteistyötä. Nyt riskinä voidaan nähdä, että liikenteen suunnittelu eriytyy maankäytön suunnittelusta. Kytkös maankäytön kehittymisen ja liikennehankkeiden välillä on selvää, eikä sitä tulisi unohtaa missään suunnittelun laadinnan vaiheessa eikä vaikutusten arvioinnissa. Liikennejärjestelmän vaikutukset ovat vahvasti riippuvaisia maankäytön ratkaisuksista.

25.11.2025

Liikennejärjestelmäsuunnitelmassa tulee huomioida TEN-T asetuksen kestävän kaupunkiliikenteen suunnitelman vaatimukset sekä vaikutusten arvioinnissa arvioitava SOVA-lain mukaiset ympäristövaikutukset, mikä on kuvattukin tehtävän.

Vaikutustarkastelut ja arvioinnin menetelmät: Miten kehittäisit arviointiohjelmassa esitettyjä tapoja kuvata liikennejärjestelmän kehittämisen merkittäviä vaikutuksia seudulla? Mitä näkökulmia tarkasteluista puuttuu ja mitä on painotettu liikaa? Millaisia arvioinnin menetelmien kehittämistarpeita tunnistat?

Liikenne-ennustemallilla tehtävät tarkastelut ovat vaikutusarvioinnin ydin, jota täydennetään muilla menetelmillä. Muita menetelmiä ovat esimerkiksi asiantuntija-arviot sekä teemakohtaiset tarkastelut. Vaikutuksia on tarkoitus tarkastella suhteessa MAL-suunnitelman tavoitteisiin, liikennejärjestelmän kehittämislinjauksiin, nykytilaan sekä vertailupohjaan. On hyvä, että vaikutusarvioinnissa käytetään monia menetelmiä ja tuloksia tarkastellaan eri näkökulmista ja vertaillaan sekä tavoitteisiin, nykytilaan että vertailuvaihtoehtoon. Vaikutusten arviointiohjelmassa on tunnistettu tarve huomioida tavaraliikenne ja pitkämatkainen henkilöliikenne aiempaa vahvemmin, mikä on olennaista Helsingin seudun toimiessa solmukohtana valtakunnallisessa ja kansainvälisessä liikenteessä. Koska vaikutusarviointitietoa tuotetaan paljon ja laajasti eri teemoista, on tarpeellista osata myös tunnistaa vaikutusten merkittävyys ja oleellisuus. Vaikutusarvioinnin synteessillä on tärkeä rooli tässä. Asiantuntijan rooli oleellisen vaikutustiedon hyödyntämisessä on tunnistettu hyvin.

Tiedonvälitys ja osallistuminen: Miten kehittäisit vuorovaikutus- ja viestintäsuunnitelmassa kuvattua tiedonvälitystä ja osallistumista? Minkä tahojen pitäisi erityisesti saada tietoa ja osallistua seudun liikennejärjestelmän suunnitteluun?

Tiedon jakaminen, sen avoimuus ja yhteistyö ovat olennaisia seudullisessa liikennejärjestelmäsuunnitelmassa sekä MAL-suunnitelmassa. Vuorovaikutuksen ja viestinnän pääperiaatteina ovat seudullisuus, reiluus ja läpinäkyvyys, lähestyttävyyys sekä tietopohjainen ja vuorovaikutteinen prosessi. Nämä ovat toimivia periaatteita ohjaamaan vuorovaikutusta ja viestintää liikennejärjestelmäsuunnitelmassa. Vuorovaikutuksen ja viestinnän tavoitteet ovat hyviä ja ne on kuvattu selkeästi ja tiiviisti.

Vuorovaikutus ja viestintäsuunnitelmassa on kuvattu sidosryhmiksi: asiantuntijat ja valmistelijat, päätöksentekijät, kansalaiset ja asukkaat, elinkeinoelämän edustajat ja muut sidosryhmät. Sidosryhmäyhteistyössä on mielekästä hyödyntää jo olemassa olevia ryhmiä ja erilaisia kanavia ja tilaisuuksia jatkuvan yhteistyön varmistamiseksi. Uutena menetelmänä kansalaisvuorovaikutukseen on kansalaispaneeli. Yhteistyön kytkentä MAL-suunnitelman laadinnan ryhmiin on välttämätöntä. Kattava vuorovaikutus ja viestintä valtion toimijoiden kanssa on erityisen tärkeää.

Tämä asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu.

Väylävirastossa asian on ratkaissut yksikönpäällikkö Erika Helin ja esitellyt asiantuntija Kaisa Reunanen-Krause.

ASIAKIRJA / HANDLING / DOCUMENT

Tämä asiakirja on allekirjoitettu Väyläviraston sähköisen allekirjoituksen palvelussa.
Voit varmistaa Adobe Acrobatilla sähköisen allekirjoituksen eheyden.

Denna handling är undertecknad i Trafikledsverkets tjänst för elektroniska underskrifter.
Du kan verifiera den elektroniska underskriften med Adobe Acrobat.

This document has been signed at Finnish Transport Infrastructure Agency's service for
electronic signatures.
You can verify the authenticity of the signature by using Adobe Acrobat.

ALLEKIRJOITUKSET / UNDERSKRIFTER / SIGNATURES

Allekirjoittaja	Kaisa Reunanen-Krause
Allekirjoitusaika	25.11.2025 10:14
Allekirjoittaja	Erika Helin
Allekirjoitusaika	25.11.2025 11:07

ASIAKIRJAT

Asiakirja

Lausunto.pdf

